

Sammendrag

Bakgrunn: Kirkens SOS (K SOS) kan klassifiseres som en lavterskel diakonal selvmordsforebyggende krisetelefontjeneste som har til hensikt å sette mennesker i emosjonell og/eller eksistensiell krise i kontakt med umiddelbar og anonym krisehjelp, med det overordnede målet å redde liv fra selvmord (Kirkens SOS, 2004, 2005). Til tross for denne rollen knyttet til viktige prioritetsområder innenfor psykisk folkehelse, er det likevel en mangel på studier som utforsker hjelpen som tilbys fra diakonale selvmordsforebyggende krisetelefoner og de frivilliges rolle i tjenesten. Denne studien ble designet for å bidra til å adressere disse kunnskapshullene.

Hensikt: Hensikten med denne studien var å skaffe til veie til et kunnskapsgrunnlag for å kunne beskrive og oppnå en dypere forståelse av hjelpen som tilbys fra en frivillig-basert diakonal selvmordsforebyggende krisetelefon og de frivilliges rolle i tjenesten. Det sentrale forskningsspørsmålet var: Hvordan kan hjelpen som tilbys fra en frivillig-basert diakonal selvmordsforebyggende krisetelefon og de frivilliges rolle i tjenesten forstås utfra et religionpsykologisk psykisk folkehelseperspektiv, basert på erfaringene til K SOS' innringere og frivillige innenfor denne spesifikke diakonale selvmordsforebyggende krisetelefonkonteksten i Norge? Dette større spørsmålet ble operasjonalisert inn i tre sub-spørsmål som ble adressert i de tre forskningsartiklene: (a) Hvordan opplever frivillige som betjener en diakonal selvmordsforebyggende krisetelefon i Norge utfordringer og hvordan møtes disse utfordringene? (artikkel I), (b) Hvordan opplever frivillige ved en diakonal selvmordsforebyggende krisetelefon i Norge emosjonelle stressorer knyttet til å betjene tjenesten og hvordan håndteres disse i utføringen av arbeidet? (artikkel II), og (c) Hvordan tilskriver innringere som benytter seg av en diakonal selvmordsforebyggende krisetelefon i Norge betydningen av å kontakte tjenesten? (artikkel III).

Forskningsdesign: Dette forskningsprosjektet ble designet som en kvalitativ, utforskende studie, posisjonert innenfor den hermeneutiske vitenskapstradisjonen (Gadamer, 2011). Det empiriske materialet besto av kvalitative intervjuer med Kirkens SOS' frivillige (n = 27) og innringere (n = 9). Datamaterialet ble analysert med systematisk tekstkondensering (Malterud, 2012b), en modifisert, pragmatisk versjon av Giorgi's deskriptive fenomenologiske metode (Giorgi, 2009). Den teoretiske tilnærmingen var basert på et multi-nivå interdisiplinært paradigme (Emmons &

Paloutzian, 2003), som ble bygget opp samtidig med analysene for artikkel I-III, og plassert innenfor et religionspsykologisk psykisk folkehelseperspektiv.

Hovedfunn: Etter å ha triangulert funnene i artikkel I-III, antyder de samlede funnene en kompleksitet både i støttefunksjonen til og betjeningen av Kirkens SOS. Funnene viste at den største utfordringen de frivillige i studien opplevde omhandlet en oppfatning av å være fanget mellom egne forventninger og praksisfelt. Opplevelsen til mange av de frivillige var at krisetelefonen primært hadde en bred støttefunksjon over tid i forhold til ensomhet og psykiske helseutfordringer, heller enn en selvmordsforebyggende kriseintervensjonsfunksjon. Videre illustrerte funnene hvordan de frivillige opplevde emosjonelle stressorer relatert til å ikke kunne aktivt intervensere, møter med traumatiserte innringere, og følelser av usikkerhet knyttet til å representere kirken. De brukte en kombinasjon av personlige mestringsstrategier og støtte fra organisasjonen, som inkluderte et fokus på opplevelser av mening og vekst, holde på realistiske forventninger, opprettholde grenser og delta i refleksjonsbasert veiledning. Vi fant også at fra innringernes perspektiv kunne krisetelefonen tilby betydningsfulle emosjonelle, relasjonelle og eksistensielle støttefunksjoner, gjennom å operasjonalisere umiddelbar emosjonell tilgjengelighet, opplevelser av tilhørighet og aksept, og et trygt rom for eksistensielle meningsdannelsesprosesser.

Implikasjoner: Funnene støtter oppunder opprettholdelsen av en høy grad av tilgjengelighet i tjenesten, bruken av humanistiske, ressurs-orienterte kriseintervensjonsmodeller, og å gi rom for innringernes eksistensielle meningsdannelsesprosesser. Fra et religionspsykologisk psykisk folkehelseperspektiv, identifiserte vår studie et behov for å videreutvikle rollen til Kirkens SOS som en diakonal selvmordsforebyggende krisetelefon i relasjon til andre profesjonelle og ikke-profesjonelle aktører i landskapet innenfor psykisk folkehelse. I tillegg bør utbrenthet og vikarierende traumatisering blant de frivillige adresseres i forskning og klinisk praksis. For å gi rom for personlig, relasjonell og åndelig vekst og utvikling blant de frivillige, er tilstrekkelige opplærings- og støttesystemer anbefalt. Som funnene hentyder, kan det å implementere biopsykososio-eksistensielle perspektiver i kulturell kontekst inn i anvendte praksis modeller for forebygging av selvmord og kriseintervensjon gi en dypere forståelse av innringerens vansker og mestringsressurser. Dette området er verdt fremtidige undersøkelser og forskning.

